

Dossier de recuperació de Socials

2n trimestre, 2n ESO

Correu professor: gribes4@xtec.cat

Nom: _____ curs/classe: _____ data: _____

**** Degut a la situació de confinament, per recuperar el 2n trimestre s'haurà de fer el dossier, cap examen. Per tant, el dossier ha d'estar ben fet. Mireu-vos-hi a l'hora de fer-lo.***

**** Per fer aquest dossier, podeu fer servir el mateix dossier, el dossier de reforç que es va entregar a alguns alumnes, el llibre de socials, els exercicis que hem anat fent al llarg del trimestre o a través d'internet. Si algú tingués alguna dificultat d'accés a internet o al llibre, confirmable via tutoria, es tindria en compte.***

**** Per poder respondre les preguntes en el mateix dossier podeu convertir aquest document pdf a word a la pàgina https://www.ilovepdf.com/es/pdf_a_word , o podeu escriure les respostes en un document a banda en que quedi clar quina pregunta és.***

**** L'entrega del dossier s'ha de fer per correu: gribes4@xtec.cat***

El renaixement de la vida urbana (tema 10)

1. Què és una ciutat?

- a) Observeu atentament les imatges de ciutats que hi ha a continuació i busqueu **trets comuns** que puguin servir per definir qualsevol ciutat, des de l'antiguitat fins a l'actualitat. Fixeu-vos en: com són les cases, si hi ha molta gent, quines activitats econòmiques s'hi fan, quins edificis hi veieu, com són i perquè serveixen aquests edificis...

Recreació en 3D de la ciutat de Babilònia (s. VI a.C.)

Carcassonne (actualitat, ciutat d'origen medieval)

Mercat del Born, Barcelona, s. XVIII

Catedral de Girona

Palau de la Generalitat, pl. St. Jaume, Barcelona

Mercat de Marràqueix

Faveles Rio de Janeiro

Carrer comercial de Tokyo

Nova York

b) Feu una **llista de les característiques de les ciutats** observades en les imatges:

-
-
-
-
-
-
-
-

c) Amb les característiques observades, **feu una definició de ciutat** que englobi totes les ciutats:

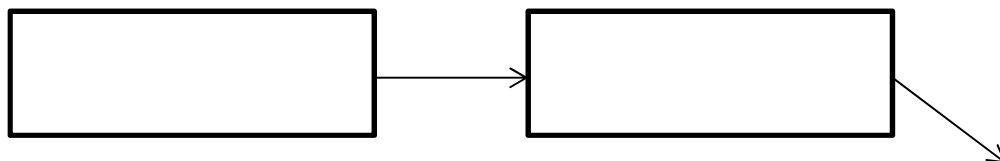
Una ciutat és una població que...

2. Per què creixen les ciutats a partir del segle XII?

- Llegiu les pàgines 127 (2n paràgraf) i 158-159 del llibre. També podeu llegir el següent article:

<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/2010/07/26/transformacions-economiques-i-desenvolupament-agrari-a-leuropa-feudal/>

- Feu un esquema circular que resumeixi les raons del creixement de les ciutats. Feu requadres amb els següents conceptes: millores tècniques al camp al segle XII, creixement de la producció, excedent, creixement comerç, creixement ciutats, especialització en el treball, millores productives...

1. Llegeix el següent document i respon les preguntes que es formulen a continuació.

“LES ORDENANCES GREMIALS DELS ADOBERS [els qui feien cuir amb les pells dels animals] I SABATERS.

- És prohibit treure pells de les basses i estendre-les al sol els diumenges (...)
- És obligat repartir-se equitativament les pells que vénen de València, de Xipre, etc.
- És prohibit vendre sabates d'estiu si abans no les han vist els prohoms [mestres] de l'ofici.
- Les sabates de dona i de nen han de portar doble orla.
- És vedat [prohibit] d'obrir una botiga a qui no hagi passat quatre anys al taller d'un mestre, no s'hagi examinat i aprovat i no hagi pagat 30 sous al gremi i 100 sous si és estranger.
- Els cuirs s'han d'assecar en barres i s'han d'ensenyar als venedors del gremi abans de vendre'ls. Les infraccions seran castigades amb multes de 5 a 20 sous i amb la crema d'una de cada dotze pells a la plaça pública
- La venda s'ha de fer a les botigues pròpies, no en portals foscos on no es pugi veure la qualitat de la pell i dels productes.
- Les pells del moltó o d'ovella no s'han d'adobar per menys de dos sous i mig la dotzena; les de be, per menys de 8 sous la dotzena, i les de vaca, per menys de 50 sous el feix.”

Riu, M: La vida a l'Edat Mitjana. Extret de

<http://coneixemelgotic.blogspot.com/2009/03/exemples-de-regulacions-gremials-sobre.html>

a) És una font primària o secundària?

**Recordeu: les fonts primàries són documents fets a l'època que s'estudia i les secundàries són documents fets després, generalment per historiadors/es*

b) On s'han de fer les vendes de pells?

- c) Quines condicions es posen per obrir una botiga?
- d) S'estableixen preus mínims a l'hora de vendre pells? Quins?
- e) Tenint en compte que el treball de les pells fa una olor molt forta, perquè creus que es prohibia estendre les pells els diumenges?
- f) Hi ha càstigs o multes si un artesà no compleix les ordenances? Quines?
- g) Després de llegir i treballar aquestes reglamentacions d'un gremi, com definiries un gremi? (et pots ajudar llegint les pàgines 160-161 del llibre o cercant informació per internet)

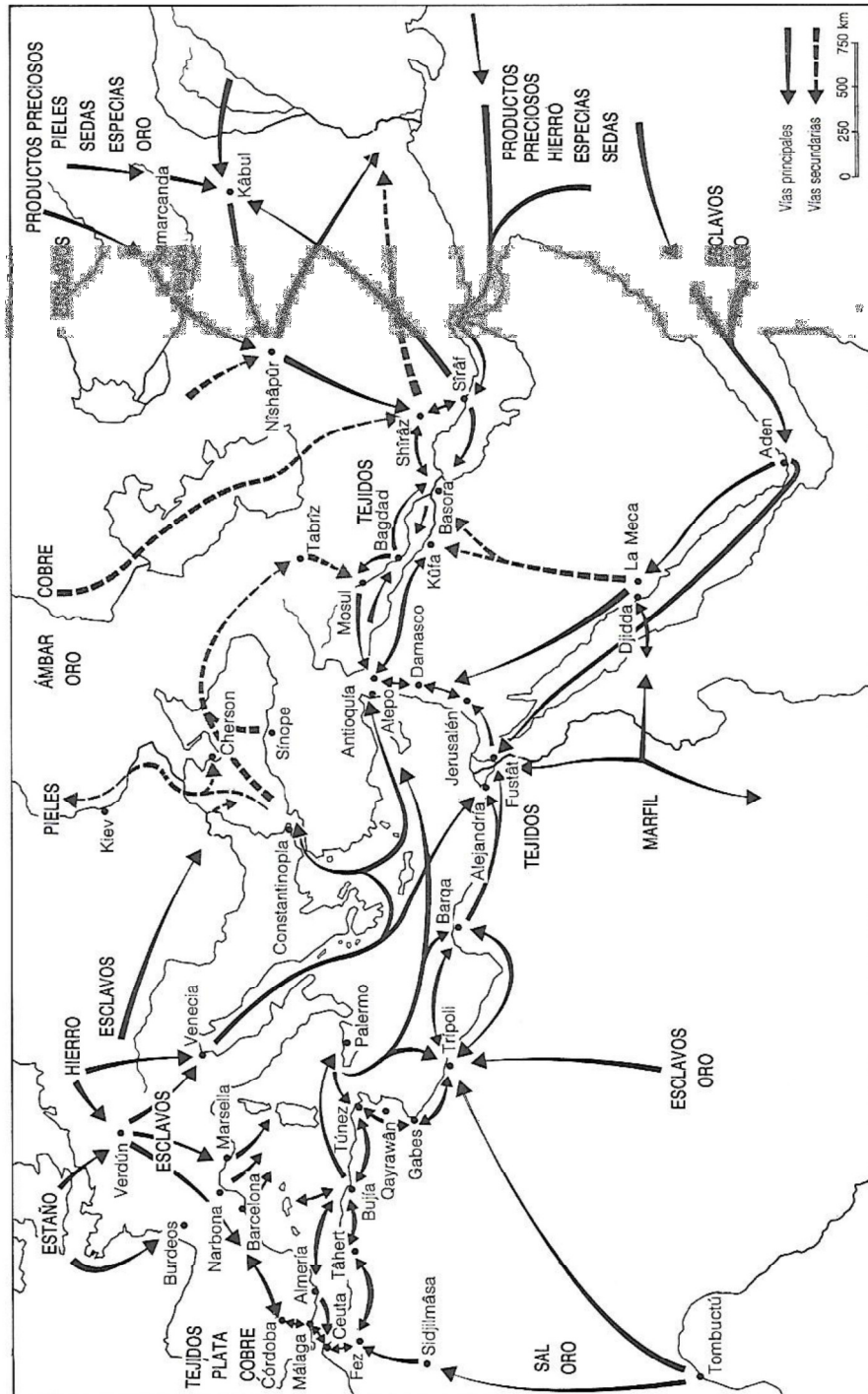
- Argenteria: Era el carrer on hi havia els argenters, que eren els que es dedicaven a treballar l'argent (plata). Per tant, eren joiers que feien collarets, arrecades, anells, etc. de plata.

3. Observa els següents mapes de les rutes comercials medievals i respon les preguntes que es formulen a continuació.

Mapa 1:

Mapa 2:

El comercio del Islam del siglo IX al XI

1. Quines eren les grans arees comercials d'Europa? (mapa 1)
2. Quines ciutats formaven part de la Lliga de la Hansa? (mapa 1)
3. En quines ciutats es feien les principals fires? (mapa 1)
4. Quins eren els principals productes que provenien del Llunyà Orient? (mapa 1 i 2)
(Orient és l'est, és a dir, la part dreta del mapa)
5. D'on provenia la major part del blat? (mapa 1)
6. Quins eren els principals productes que provenien del nord d'Europa? (mapa 1 i 2)
7. Quines ciutats quedaven dins de l'àrea comercial catalana? (mapa 2)
8. Quins productes provenien del nord d'Àfrica? (mapa 2)

4. Digues a quin estil artístic pertany l'obra i fes un text en el que assenyalis i comentis tots els elements propis d'aquest estil que observis. Pots ajudar-te llegint les pàgines 168-173 del llibre o, si ho preferiu, busqueu les característiques de l'estil posant-lo al buscador de google.

A) Frontal i interior de l'Església de Santa Maria del Mar, Barcelona, s. XIV.

Resposta:

És una obra d'estil _____. Podem observar que és d'aquest estil per la presència de diferents elements, com ara...

B) Giotto di Bondone, *Lamentació pel Crist mort*, 1305.

Resposta:

És una obra d'estil _____. Podem observar que és d'aquest estil per la presència de diferents elements, com ara...

5. Llegeix el següent fragment de *El Llibre dels Fets* del rei Jaume I i respon les preguntes que tens a continuació. És una autobiografia del rei Jaume I, és a dir, un llibre escrit (dictat, segurament), pel mateix rei en el que parla de la seva vida i regnat. Parla en primera persona, però sovint fa servir el plural majestàtic, de manera que cada vegada que digui “nós” significa “jo” o “mi”.

“I, mig any després, nós estiguérem a Tarragona. I nostre Senyor [Déu] volgué que, sense que hi haguéssim convocat cort, hi fossin amb nós la majoria dels nobles de Catalunya (...). I en Pere Martell, ciutadà de Barcelona, que entenia molt de les coses de la mar, ens va convidar a nós i a tots aquells nobles que eren allà amb nós. I quan acabàvem de menjar, es posaren a parlar entre ells. I preguntàrem quina terra era Mallorca i com és de gran el seu regne. I ho preguntaren a en Pere Martell, perquè era còmit [capità] de galeres (...). I, en acabar de menjar, venguéren-nos al davant i ens digueren:

—Senyor, nosaltres hem preguntat a en Pere Martell una cosa que creiem que us plaurà, sobre una illa que té per nom Mallorca. I en aquesta illa hi ha rei [sarraí], i sota aquest regne hi ha altres illes: Menorca i Eivissa, i aquestes estan sotmeses al rei de Mallorca. I el que Déu vol, ningú no ho pot desviar ni impedir; i us ha de complaure, i ho tendrem per bo, que vós conquisteu aquella illa, per dues raons: la primera, perquè vós i nós en valdrem més; la segona, que serà cosa que meravellarà a les gents que sentiran parlar d'aquesta conquesta, ja que prendreu terra i regne dins la mar, allà on Déu el volgué formar. I nós escoltàrem les seves paraules i ens agradaren molt. I els responguérem: Estam molt contents d'aquesta idea vostra,

i, pel que ens toca fer a nós, no quedarà sense acomplir-se. I en aquell mateix lloc, immediatament acordàrem celebrar corts generals a Barcelona .”

- Resumeix amb una o dues frases de què parla el text.
- Què li sembla a Jaume I la idea que li plantegen els nobles?
- Un cop s’han posat d’acord, què decideixen celebrar en poc temps? Perquè?
- Què va acabar passant amb la proposta del sopar? Es va portar a terme? Com va acabar?

6. Observa el següent mapa i respon les preguntes que hi ha a continuació.

- a) Quins territoris conquereix la Corona d'Aragó des del s. XIII al XV?
- b) Digues deu ciutats que tinguessin un consolat de la Corona d'Aragó.
- c) A les ciutats de Constantinople i Damasc, quins productes hi arribaven de les rutes d'Orient?

9. Fes una definició breu de les següents institucions catalanes medievals (consulta les pàgs. 186-187 i 189 del llibre o busca-ho a internet):

- Corts:

- Diputació del General o Generalitat:

- Consell de Cent:

- Consolats de mar:

10. Llegeix el següent fragment del llibre el *Decameró* de Bocaccio i respon les preguntes que tens a continuació.

"Dic que havent arribat a l'any de la fructífera encarnació del fill de Déu de 1348, quan a la il·lustre ciutat de Florència, la més bonica de les ciutats italianes, aparegué la mortífera **pesta**, ja sigui disseminada per influència dels cossos celestes o per justa ira divina, com a correcció per les nostres iniquitats, originada uns anys abans a l'orient, després d'haver destruït una innumerable quantitat d'éssers humans, es va propagar sense respir, d'indret a indret, fins arribar miserablement a l'occident. I sense que valgués cap dels esforços humans, i malgrat la neteja de la ciutat ordenada per les autoritats de totes les immundícies, la prohibició d'entrada a tota la gent malalta i altres molts consells donats per conservar la salut; i fins i tot, les humils súpliques fetes a Déu per les persones devotes, en processons, no una vegada sinó moltes, quasi bé al començament de la primavera de l'any anteriorment esmentat, els dolorosos efectes de la pesta començaren a ser horriblement aparents i els símptomes a manifestar-se miraculosament. I no com succeí a orient, on rajar sang pel nas era mostra evident de mort inevitable, sinó que homes i dones per igual creixia a l'engonal o a l'aixella una certa inflamació, de vegades com una poma, de vegades com un ou, algunes creixien més, d'altres menys, que eren anomenades vulgarment *gavocciolo* (bubó). I des d'aquestes dues parts esmentades començava el mortífer *gavocciolo* a propagar-se en totes bandes: d'aquesta manera la forma de la malaltia començava a canviar apareixent taques negres o lívides al braç o la cuixa, a voltes grans i poques i a voltes moltes i petites. I com havia estat i encara era el *gavocciolo*(bubó) signe infal·lible de mort propera, de la mateixa manera eren aquestes taques per la persona en la qual apareixien. Per la cura d'aquesta malaltia no semblava que valgués ni consell de metge ni que fes profit cap medicina; de fet, ja fos que la naturalesa de la malaltia fos resistent al tractament, o ja fos per la ignorància dels metges (entre els quals, a més a més dels qualificats, n'hi havia un munt, homes i dones, que practicaven sense haver rebut mai cap doctrina mèdica) que en desconeixien l'origen i la manera en què s'encomanava, i per conseqüència els seus remeis fracassaven, no tan sols pocs se'n guarien sinó que en menys de tres dies de l'aparició dels esmentats signes, més tard o més d'hora, morien, en molts casos sense febre ni altra incidència. I encara va tenir més força aquesta pesta del fet que els malalts l'encomanaven només acostar-se als sans, tal i com el foc pren en a les coses seques o olioses quan se les hi apropa. I encara el mal anava més enllà ja que tan sols per parlar o associar-se els malalts amb els sans els hi encomanaven la malaltia amb el conseqüent perill de mort; fins i tot només per tocar la roba o qualsevol altra cosa que hagués estat tocada o portada pel malalt els sans emmalaltien."

- De quina malaltia parla el text?

- De quin any i quina ciutat parla?

- D'on diu que ve?
 - Segons l'autor, s'estén ràpida o lenta entre la població i els països?
 - Quins son els efectes de la malaltia en les persones?
 - Quines respostes donen les autoritats davant del virus? Creu l'autor que són efectives?
11. **Observa el següent quadre i respon les preguntes que es fan a continuació.** Entra al següent enllaç https://ca.wikipedia.org/wiki/El_triomf_de_la_Mort i clica a la imatge de la dreta per veure el quadre ampliat.

- a) Busca, al mateix enllaç de la imatge (Viquipèdia), quin és el seu títol, l'autor i l'any en que es va fer. Apunta-ho:
- b) Quina impressió general en genera el quadre? Quines emocions et transmet?
- c) Observa en detall (fes zoom) les diferents escenes del quadre. Explca'n, breument, tres que trobis destacables:
- d) Què creus que representa el quadre? Creus que té alguna relació amb alguns fets històrics que hem estudiat? Quins? Explica'ls breument (llegeix les pàgines 194-197)

12. En les següents pàgines tens una definició de què és un conflicte en història, les pautes per omplir l'esquema d'un conflicte i un esquema sobre els conflictes en la història. Has de tornar a fer l'esquema en la pàgina en blanc que tens al final. Has de posar, en el requadres en negreta, la informació de la Guerra Remença (consulta les pàgines 204-205 o busca-ho a internet. Si fas les dues recerques, millor que millor!). Els requadres a omplir són els que es detallen en les pautes.

Esquema per l'anàlisi dels conflictes en la Història¹

Els conflictes. Definició

Estudiar història, sovint, és estudiar conflictes. La història s'ocupa de les relacions que han anat establint individus i grups humans entre ells des del passat més remot fins l'actualitat, relacions de tipus econòmic, polític, cultural, etc. Aquestes relacions, es produeixen entre individus i grups humans iguals en alguns aspectes, similars en d'altres i diferents en molts d'altres. Aquestes diferències, inevitables, generen conflictes, entesos, de manera àmplia, com un **procés de contraposició o discussió d'interessos i projectes socials, econòmics i polítics entre sectors diferenciats**. Depenent de com s'afronti i es resolguin els conflictes, poden resultar negatius o positius per la societat.

En la història més tradicional només s'estudiaven els conflictes entesos com les grans guerres dels grans personatges de la història. Els conflictes, però, els hem d'entendre d'una manera més àmplia. Poden ser grans movilitzacions pacífiques, per exemple. Hem de ser conscients que la seva resolució no implica necessàriament el conflicte violent ni les guerres. Al contrari, entendre i conèixer bé els conflictes, especialment les causes que els originen i la seva evolució, és l'única manera de poder resoldre'ls sense la necessitat que acabin derivant en violències o guerres, arribant a consensos, de manera pacífica i amb la major justícia possible. Entre les causes que els originen, s'ha de parar especial atenció a situacions d'explotació, d'injustícia i violació dels drets humans de determinats sectors de la societat.

¹ Elaborat pel Servei Didàctic de l'Arxiu Nacional de Catalunya a partir de: PAGÈS, J. 1997. "Los conflictos en las sociedades rurales: el conflicto remensa (s. XV) y el conflicto de Chiapas (1994)", a BENEJAM, P., PAGÈS, J. (coord.): *Ciencias Sociales. Contenidos, Actividades y Recursos. Guías Praxis para el profesorado de ESO*. Barcelona. Praxis, pp. 415-480.

Conèixer les diferents parts dels conflictes permet la contrastació de visions, l'argumentació, el diàleg, l'anàlisi de situacions de gran complexitat i, al final, la tolerància.

Pautes per emplenar l'esquema dels conflictes

La majoria de conflictes es poden resumir en l'esquema que segueix. En cas que algun conflicte plantejés dificultats d'encaix en algun punt, aquests es podrien readaptar. D'altra banda, cal recordar que un esquema, per definició, ha de ser el màxim resumit possible.

Per elaborar l'esquema, hem de tenir present:

1) Escollir un episodi històric que, efectivament, sigui un **conflicte** (és a dir, un procés de contraposició d'interessos i projectes socials, econòmics i polítics de sectors diferenciats).

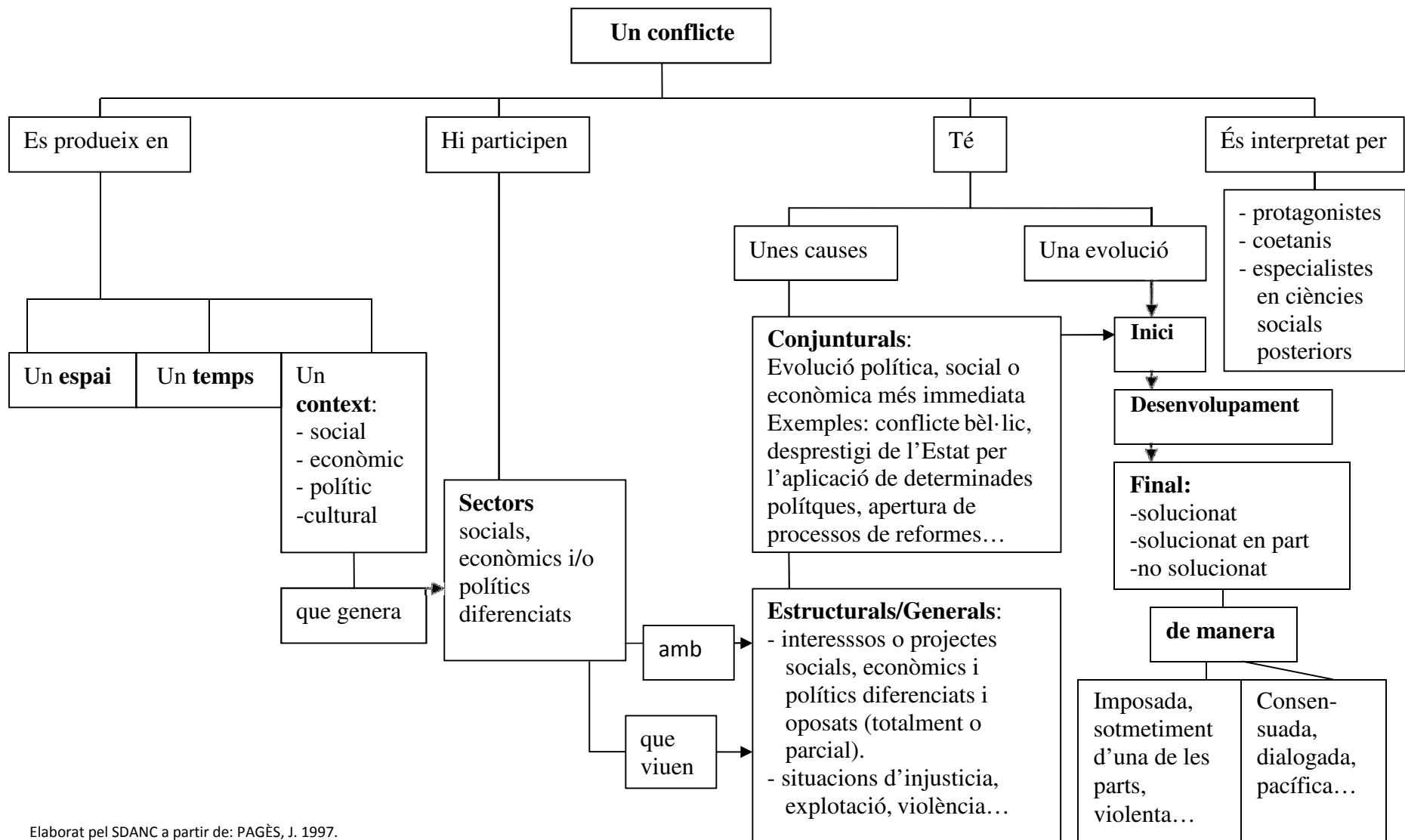
2) Determinar quan i on es produeix un conflicte, és a dir, emplenar les caselles d'**on** es produeix (lloc), **quan** es produeix (dates) i en quin **context** social, polític, econòmic i cultural. En el cas del context, serviria un apuntar algunes característiques molt generals (tipus: "societat feudal", "crisi generalitzada", etc.).

3) El context genera uns **sectors** o **bàndols** que participen en el conflicte. Els sectors poden ser sectors socials, econòmics o polítics. Generalment, determinats sectors econòmics es corresponen amb determinats sectors o **classes socials** i, aquests, amb determinats sectors polítics. La relació, però, no sempre és directa. Pot donar-se el cas que dins d'un sector social, hi hagi diferents plantejaments polítics, o que diferents sectors socials es trobessin sota un mateix projecte polític vers un tercer sector social (burguesia i classes popular contra la noblesa, per exemple). Com que és un esquema, s'anotaran les tendències generals dels sectors socials, econòmics i polítics, apuntant les variacions que puguin haver-hi en un mateix sector en el cas que siguin substancials.

4) Al determinar les **causes** que generen un conflicte, hem de diferenciar entre dos grans blocs. Per una banda, les **causes generals o estructurals**, determinades per les situacions d'injustícia, explotació, violència, etc., que viuen determinats sectors i, també, pels interessos o projectes socials, econòmics i polítics diferenciats dels diferents sectors. S'han de resumir aquestes situacions i projectes de cada bàndol i posar-los en el requadre corresponent. Per altra banda, hi haurien les **causes conjunturals o més immediates**, basades en l'evolució política, social o econòmica més propera al conflicte. Alguns exemples de causes conjunturals que fan sorgir conflictes podrien ser un conflicte bèl·lic, una època de crisi, el desprestigi d'un Estat per l'aplicació de determinades polítiques, l'obertura de processos de reformes...

5) Les causes conjunturals duren a l'esclat del conflicte, que seria l'**inici** o primera etapa de l'**evolució** del mateix. La següent etapa seria el **desenvolupament** del conflicte, recollint les variacions que es poguessin anar produint en els plantejaments i accions d'uns i altres sectors del conflicte. La darrera etapa seria el **final** o desenllaç del conflicte. Aquest final podria solucionar els problemes que plantejaven els grups socials enfrontats, podria solucionar-los en part –la majoria de vegades- o podria no solucionar-los. El final també s'ha d'indicar com es duu a terme: de forma imposada o violenta o, per contra, de forma consensuada per les parts, dialogada i pacífica.

6) Finalment, tots els conflictes són **interpretats** de maneres diferents, tant pels mateixos protagonistes del mateix, com per coetanis que hi reflexionen però no hi participen directament, com per historiadors, sociòlegs, politòlegs, etc., posteriors. Quanta més contrastació d'interpretacions hi hagi d'un conflicte, major serà el grau de coneixement que en podrem extreure. **Aquest apartat, en el cas del conflicte Remença, no cal omplir-lo.**

Elaborat pel SDANC a partir de: PAGÈS, J. 1997.
 "Los conflictos en las sociedades rurales: el
 conflicto remensa (s. XV) y el conflicto de Chiapas
 (1994)", a BENEJAM, P., PAGÈS, J. (coord.): *Ciencias
 Sociales. Contenidos, Actividades y Recursos. Guías
 Praxis para el profesorado de ESO*. Barcelona.
 Praxis, pp. 415-480. Publicat amb autorització de
 l'autor.

La Guerra Remença

